

Materiál na rokovanie

Hospodárskej a sociálnej rady SR

dňa 10. októbra 2025

k bodu č. 1

Stanovisko ZMOS

k návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2026 - 2028

Všeobecne k materiálu:

Ministerstvo financií Slovenskej republiky spracováva a predkladá na rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady SR návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2026 – 2028. Tento rozpočet sa zostavuje za štátny rozpočet a rozpočty ostatných subjektov verejnej správy na trojročné obdobie, teda na roky 2026, 2027 a 2028.

Pre obce sa celkové príjmy rozpočtu verejnej správy na rok 2026 rozpočtujú vo výške 8 310 615,6 tis. eur, zatiaľ čo celkové výdavky predstavujú 7 712 810,8 tis. eur. Rozpočet verejnej správy za obce na rok 2026 je teda zostavený ako prebytkový, pričom prebytok po odpočítaní finančných operácií v metodike ESA 2010 dosahuje 87 804,8 tis. eur.

Podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy vláda predkladá Národnej rade Slovenskej republiky návrh rozpočtu verejnej správy najneskôr do 15. októbra bežného roka, pokiaľ Národná rada nerozhodne inak.

Daňové príjmy

Daň z príjmov fyzických osôb predstavuje najvýznamnejší príjem väčšiny miest a obcí. Ambiciózne makroekonomické a daňové prognózy vrátane konsolidačných opatrení vlády SE podstatným spôsobom menia východiská pre tvorbu rozpočtov samospráv na budúci rok.

Medziprognozový vývoj odhadov IFP MF SR prináša výrazné zníženie očakávaných príjmov z dane z príjmov fyzických osôb (DPFO) pre samosprávy v roku 2026. Odhady výnosu DPFO sa v priebehu

roka 2025 výrazne menili – v novembri 2024 dosahovali 2 512 895 tis. eur, vo februári 2025 sa zvýšili na 2 562 328 tis. eur, no v júni 2025 klesli na 2 448 577 tis. eur a v septembrovej prognóze 2025 len mierne vzrástli na 2 460 162 tis. eur.

Vývoj odhadovaného výnosu DPFO na rok 2026

Obdobie prognózy	Odhad výnosu DPFO (v tis. €)	Zmena oproti predchádzajúcej prognóze (v tis. €)	Zmena oproti predchádzajúcej prognóze (%)
November 2024	2 512 895	—	—
Február 2025	2 562 328	+49 433	+1,97 %
Jún 2025	2 448 577	-113 751	-4,44 %
September 2025	2 460 162	+11 585	+0,47 %

Odhady výnosu DPFO sa počas roka 2025 výrazne kolísali v rozmedzí od 2,45 do 2,56 miliardy €. Najvyššia prognóza bola vo februári 2025 (+1,97 % oproti novembru 2024). V júni došlo k poklesu o 4,4 %, čo predstavuje zníženie približne o 114 mil. €. Septembrová prognóza priniesla len mierne oživenie (+0,47 %), čo poukazuje na pretrvávajúcu neistotu vo vývoji daňových príjmov obcí.

Daň z príjmov fyzických osôb (vrátane sankcií) je pre rok 2026 rozpočtovaná na úrovni 2 460 162 tis. eur, pričom samosprávam bol príjem DPFO krátený.

V predloženom materiáli sa uvádza, že v zmysle zmeny zákona č. 564/2004 Z. z o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve. S účinnosťou od 1.1.2026 sa upravujú podiely samospráv na výnose dane z príjmov fyzických osôb. Podiel obcí sa mení z 55,1 % na 53,0 %. Dôvodom úpravy percentuálneho podielu obcí a vyšších územných celkov na výnose DPFO je vplyv konsolidačných opatrení pre rok 2026 vo vzťahu k DPFO v sume 55,1 mil. eur obce a 29,7 mil. eur vyššie územné celky, pričom predpokladaný vyšší výnos tejto dane bude smerovaný do štátneho rozpočtu na zníženie schodku rozpočtu verejnej správy. Ďalej sú v návrhu premietnuté úsporné konsolidačné opatrenia v rozpočtoch samospráv na vlastné úrady v sume 109,6 mil. eur pre obce. Pozitívny vplyv má premietnutie valorizácie platov v originálnom školstve v sume 69,0 mil. euro pre obce.

V skutočnosti je podielová daň príjmom samosprávam na zákonnej úrovni 55,1%. Daň z príjmov fyzických osôb (vrátane sankcií) je pre rok 2026 rozpočtovaná na úrovni 2 460 162 tis. eur a vplyvom konsolidačných opatrení obce prichádzajú o:

- **dodatočný výnos z progresívneho zdanenia v rámci konsolidácie III vo výške 55 mil. eur,**
- **konsolidáciu rozpočtov samospráv na výdavkovej strane vo výške 109,6 mil. eur,**
- **valorizáciu platov v školstve, ktorú majú samosprávy financovať z výnosu DPFO vo výške 69 mil. eur,**

- a 12,1 milióna eur prepotrebných na vyplatenie valorizácie platov pre zamestnancov súkromných a cirkevných zriaďovateľov škôl.

Celkovo tak ide o krátenie príjmov samospráv z DPFO v objeme 246 mil. eur, čo predstavuje zásadný zásah do ich hospodárenia v roku 2026.. Takýto rozsah zníženia príjmov je pre samosprávy neakceptovateľný, keďže im neumožňuje zabezpečiť dostatočné financovanie originálnych kompetencií.

Tento krok fakticky znamená, že celý nadvýnos DPFO ostáva štátu – samosprávy z rastu daňovej bázy neprofítujú.

Prognózy (mld. eur):

Prognóza 06/2025 DPFO + sankcie pre rok 2026	4 246 164
Rozdiel	+ 326 077
Obce DPFO + sankcie 09/2025 pre rok 2026	2 460 162
Obce DPFO + sankcie 06/2025 pre rok 2026	2 448 577
Rozdiel	+ 11 585
Prognóza 09/2025 DPFO+ sankcie pre rok 2026	4 572 241

Daň z nehnuteľností je pre rok 2026 rozpočtovaná vo výške 672,6 mil. eur, čo predstavuje nárast o 42 mil. eur oproti predchádzajúcemu roku (+6,2 %).

ZMOS považuje tento predpoklad za nereálny, keďže v roku 2026 sa budú konať komunálne voľby, počas ktorých obce spravidla nepristupujú k zvyšovaniu sadzieb miestnych daní, vrátane dane z nehnuteľností.

Zároveň samosprávam nebola vyhovieňá požiadavka na legislatívne umožnenie zvýšenia dane z nehnuteľností, ku ktorému štát ani napriek príslubu predsedu vlády nepristúpil.

Daň za špecifické služby je v návrhu rozpočtu stanovená vo výške 386,99 mil. eur, čo predstavuje nárast o približne 5 % oproti roku 2025. Tento odhad považuje ZMOS za nerealistický, keďže sa týka najmä poplatkov za zber, prepravu a zneškodňovanie komunálneho odpadu a dane za ubytovanie. ZMOS nepredpokladá ďalší významný nárast týchto príjmov v roku 2026, keďže sadzby uvedených poplatkov a daní už dosahujú hranicu prijateľnosti pre obyvateľov aj poskytovateľov služieb.

Daň z úhrad za dobývací priestor je pre rok 2026 rozpočtovaná vo výške 361 tis. eur. Hoci táto daň nepredstavuje významnú príjmovú položku obecného rozpočtu, navýšenie oproti roku 2025 o 115 tis. eur sa nebude týkať všetkých miest a obcí.

Do roku 2025 bol výnos z úhrad za dobývací priestor rozdelený v pomere 80 % pre obce a 20 % pre štát. Od roku 2026 sa však celý výnos stáva príjmom obcí, čo prinesie pozitívny dopad predovšetkým pre tie samosprávy, na území ktorých sa nachádzajú dobývacie priestory.

Položka **Iné dane a sankcie**, ktorá je v návrhu rozpočtu stanovená vo výške 452 tis. eur, považuje ZMOS za nadhodnotenú, keďže oproti roku 2025 ide o navýšenie o viac ako 100 %.

Ide o nevýznamnú a veľmi volatilnú príjmovú položku, ktorej skutočné plnenie závisí od vývoja kontrolnej a sankčnej činnosti obcí. Preto nie je opodstatnené očakávať jej dvojnásobný medziročný rast.

Nedaňové príjmy

Navrhovaný rozpočet položky **Príjmy z podnikania** vo výške 217 000 tis. eur považujeme za nadhodnotený. Plnenie tejto príjmovej položky k 30.6.2025 dosahuje sumu 101 638 tis. eur. ZMOS preto navrhuje upraviť rozpočtovanú sumu na úroveň predchádzajúceho roka, teda približne 202,0 mil. eur, čo zodpovedá realistickému vývoju a očakávaným možnostiam samospráv.

Administratívne poplatky, rozpočtované vo výške 461,0 mil. eur, predstavujú významnú časť nedaňových príjmov obcí. ZMOS považuje tento odhad za mierne nadhodnotený. Pri zachovaní súčasných právomocí obcí v oblasti osvedčovania a vydávania správnych potvrdení však možno rozpočtovanú sumu považovať za hornú hranicu realistického odhadu pre rok 2026.

Položka **Úroky z úverov** je pre rok 2026 rozpočtovaná vo výške 8 000 tis. eur. Túto príjmovú položku považuje ZMOS za realistickú, nárast oproti predchádzajúcemu roku o 6 000 tis. eur.

Rozpočet položky **Ostatné nedaňové príjmy** vo výške 64 000 tis. eur považujeme za realistický.

Granty a transfery

Transfery zo štátneho rozpočtu do rozpočtov obcí sa v roku 2026 očakávajú v celkovej sume 2,92 mld. eur z týchto kapitol:

Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR – finančné prostriedky v sume 2,51 mld. eur, z ktorých je bežný transfer v sume 2,48 mld. eur na financovanie preneseného výkonu štátnej správy na úseku regionálneho školstva vrátane financovania materských škôl, ku ktorým plnia obce zriaďovateľskú funkciu, bežný transfer v sume 14,5 mil. eur a kapitálový transfer v sume 14,1 mil. eur na financovanie spoločných projektov EÚ a SR v nadväznosti na Plán obnovy a odolnosti, 681 tis. eur na podporu detí a mládeže a na usmernenia a transformáciu regionálneho školstva. Kapitálový transfer vo výške 2,10 mil. eur sa rozpočtuje prevažne na financovanie iných aktivít na rozvojové projekty regionálneho školstva a na odstránenie havarijného stavu na školách.

Ministerstvo vnútra SR – finančné prostriedky v sume 32,0 mil. eur, kde v rámci preneseného výkonu štátnej správy (v celkovej sume 31,4 mil. eur) sú určené finančné prostriedky na činnosť matričných úradov v sume 11,0 mil. eur, na hlásenie pobytu občanov a register obyvateľov SR v sume 1,81 mil. eur, na register adries podľa zákona č. 125/2015 Z. z. v sume 160 tis. eur, na činnosti na úseku ochrany prírody, ovzdušia, vôd a protipovodňovej ochrany v sume 765 tis. eur a na voľby v sume 17,7 mil. eur. Z ostatných finančných prostriedkov poskytnutých obciam (577 tis. eur) bude financovaná azylová politika, verejný poriadok a bezpečnosť.

Ministerstvo dopravy SR – finančné prostriedky v sume 63,5 mil. eur, z toho na financovanie preneseného výkonu štátnej správy je určená suma 1,44 mil. eur, z toho v oblasti pozemných komunikácií – špeciálnych stavebných úradov v sume 236 tis. eur a na úseku bývania v sume 1,21 mil. eur. Kapitálové transfery v sume 62,1 mil. eur sú určené na výstavbu a obnovu bytového fondu obcí.

Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR – finančné prostriedky v sume 7,25 mil. eur, z toho na financovanie preneseného výkonu štátnej správy je určená suma 6,05 mil. eur na úhradu nákladov na úseku stavebného poriadku. Ostatné prostriedky sú určené na podporu územného rozvoja miest a obcí v sume 1,20 mil. eur.

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR - finančné prostriedky v sume 14,1 mil. eur na financovanie regionálneho rozvoja a najmenej rozvinutých okresov.

Výdavky

Výrazné zníženie výdavkov Baza šetrenia - výdavky samosprávy na ich chod a prevádzku kryté z vlastných zdrojov - DPFO predstavuje pre obce prepad vo výške 1,1 mld. eur.

Celkové **výdavky samospráv** sú v návrhu rozpočtu verejnej správy na rok 2026 rozpočtované vo výške **7,71 mld. eur**, čo predstavuje **nárast o 437,2 mil. eur** oproti schválenému rozpočtu na rok 2025 (+6,0 %). Ide o pokračovanie rastového trendu, ktorý reflektuje rast mzdových a prevádzkových výdavkov, inflačné vplyvy, ako aj potrebu spolufinancovania investícií z eurofondov.

Bežné výdavky predstavujú väčšinu výdavkovej štruktúry (takmer 87 %) a medziročne rastú o **328,1 mil. eur (+5,2 %)**. Najvýznamnejší nárast sa prejavuje v položke **mzdy a platy** (+184,4 mil. eur, +7,1 %) a **odvody** (+55,7 mil. eur, +5,9 %), čo je dôsledkom valorizácie miezd zamestnancov verejnej správy, rastu minimálnej mzdy a zvýšených nárokov na zabezpečenie preneseného výkonu štátnej správy.

ZMOS upozorňuje, že napriek nominálnemu navýšeniu rozpočtovaných miezd je **finančné krytie reálnych potrieb obcí nedostatočné**, najmä v menších samosprávach, kde dochádza k dlhodobému podfinancovaniu administratívnych pracovníkov a zamestnancov školstva, sociálnych služieb či technických činností.

Výdavky na **tovary a služby** rastú o **60,3 mil. eur (+3,0 %)**. Tento nárast možno považovať za konzervatívny, keďže reálne náklady na energie, údržbu a externé služby zostávajú na vysokej úrovni. ZMOS preto považuje túto rozpočtovú položku za **rizikovú** z hľadiska plnenia v priebehu roka 2026.

Bežné transfery medziročne stúpajú o **25,7 mil. eur (+3,3 %)**, čo odráža očakávaný vývoj v oblasti sociálnych služieb a príspevkov neziskovým organizáciám, avšak bez zohľadnenia rastu cien v týchto sektoroch.

Splácanie úrokov a ostatné platby s úvermi rastie o **2 mil. eur (+5,7 %)**, čo súvisí s pokračujúcou úverovou aktivitou samospráv.

Kapitálové výdavky dosahujú **736,1 mil. eur**, čo je o **74,1 mil. eur viac ako v roku 2025 (+11,2 %)**. Nárast súvisí s pokračovaním investičných projektov. Najvyšší prírastok je v položke **obstarávanie kapitálových aktív** (+12,4 %), čo odzrkadľuje aj potrebu dofinancovania projektov z predchádzajúcich eurofondových období.

Naopak, **kapitálové transfery** zaznamenávajú mierny pokles (−0,7 %), čo naznačuje stagnáciu v oblasti dotačných mechanizmov zo štátneho rozpočtu.

Finančné operácie medziročne rastú o **35 mil. eur (+13,2 %)**. V rámci tejto kategórie sa výrazne zvyšuje položka **úvery a účasť na majetku** (+43 %), čo poukazuje na rastúcu potrebu predfinancovania investícií a väčšiu mieru zadlženia obcí.

Splácanie istiny úverov sa zvyšuje o **20 mil. eur (+8,7 %)**, čo znamená, že samosprávy v roku 2026 budú musieť vynaložiť väčší objem prostriedkov na obsluhu svojich záväzkov.

Záver

ZMOS považuje návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2026 – 2028 za nevyvážený voči územnej samospráve, postavený na neistých makroekonomických predpokladoch a zaťažujúci samosprávy nad rámec ich možností prostredníctvom zníženia podielov z DPFO.

ZMOS konštatuje, že rozpočtové opatrenia navrhnuté na rok 2026 zlepšujú saldo štátneho rozpočtu na úkor samosprávnych rozpočtov.

Obce sú vystavené riziku nižších príjmov z DPFO, vyšším mandátnym výdavkom a obmedzenej investičnej schopnosti.

ZMOS, preto žiada Ministerstvo financií SR, aby v rámci finálnej prípravy návrhu rozpočtu verejnej správy zapracovalo nasledujúce požiadavky ZMOS, ktoré už boli prezentované počas 3. konsolidácie verejných financií:

1. Zachovať pôvodný podiel obcí na DPFO na úrovni 56,1 % pre obce. Dočasné zníženie podielu na obdobie 2 rokov vymedzené v zákone č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráv.
2. V zákone č. 583/2004 Z. z. explicitne zaviesť trvalú možnosť použitia rezervného fondu aj na bežné výdavky obcí.
3. Dofinancovanie valorizácie miezd v regionálnom školstve, konkrétne súkromných a cirkevných škôl a školských zariadení od budúceho roka v podielovej dani samospráv. Na tento účel je potrebné dodatočné navýšenie podielu samospráv o sumu 12,1 milióna eur predstavuje potrebu obcí. Preto požadujeme, aby novela zákona č. 564/2004 Z. z. zohľadnila túto potrebu a upravila novo navrhovaný podiel na dani z príjmov fyzických osôb obcí na 53,2%. Uplatnenie rovnakého postupu požadujeme aj v roku 2027.
4. Vyňatie územnej samosprávy z mechanizmu dlhovej brzdy, definovaného v Ústavnom zákone č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti. Aktuálne nastavenie dlhovej brzdy zahŕňa aj dlh samospráv ako súčasť celkového verejného dlhu.
5. Zaviesť trvalý kompenzačný mechanizmus v prípade, že sa nenaplní prognózovaný výnos dane z príjmov fyzických osôb (DPFO), z ktorej sú financované základné funkcie územnej samosprávy. Samosprávy sú v súčasnosti plne závislé od vývoja výnosu DPFO.
6. Zohľadniť reálne výdavkové potreby samospráv, najmä mzdové výdavky a vplyvy konsolidačných opatrení. Pri tvorbe štátneho rozpočtu a rozpočtu verejnej správy na rok 2026 a nasledujúce obdobia boli plnohodnotne zohľadnené reálne výdavkové potreby miest a obcí, ktoré sú priamym dôsledkom rastúcich mzdových nákladov, inflácie a prijatých konsolidačných opatrení vlády SR.
7. Novelizácia zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, a to najmä v časti týkajúcej sa dane z nehnuteľností, konkrétne sadzby dane za nebytové priestory na druhom a ďalšom podlaží, ktorá je fixne

určená v zákone a nezvyšovala sa už 21 rokov. Súčasná právna úprava neposkytuje obciam dostatočný priestor na flexibilné a spravodlivé určovanie sadzieb dane.

ZMOS odmieta návrh štátneho rozpočtu a neodporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie.

doc. PaedDr. Jozef Božík, PhD.

predseda ZMOS